

राज्यसेवा वर्णनात्मक पॅटर्न प्रश्नपत्रिकेच्या नमुना

9921611101

www.upscinmarathi.com

upscinmarathi.com

[Instagram](#) [Twitter](#) [Facebook](#) [YouTube](#) @UPSCinMarathi

[Telegram](#) @UPSCin_Marathi

महाराष्ट्र नागरी सेवा राजपत्रित संयुक्त परीक्षेमधील सन २०२५ पासून पारंपारिक/वर्णनात्मक स्वरूपात घेण्यात येणा-या राज्य सेवा मुख्य परीक्षेकरीता विहित केलेल्या एकूण नऊ प्रश्नपत्रिकेची रचना (Question Paper Structure) साधारणतः पुढीलप्रमाणे राहिल :-

प्रश्नपत्रिकेचा नमुना

पेपर-१

मराठी भाषा (अर्हताकारी पेपर)

माध्यम — मराठी

एकूण गुण — ३००

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप — पारंपारिक/वर्णनात्मक

एकूण कालावधी - ३ तास

प्रश्नपत्रिकेसंबंधी विशेष सूचना

प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यापूर्वी खालील सूचना काळजीपूर्वक वाचा.

१. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२. प्रश्नांचे गुण त्या त्या प्रश्नासमोर/ उपप्रश्नासमोर दिलेले आहेत.
३. जेथे पर्याय दिलेले असतील तेथे सोडविलेल्या पर्यायांचे केवळ आवश्यक संख्येइतकेच अनुक्रमाने प्रथम प्रतिसादांचे मूल्यांकन केले जाईल. एखादे उत्तर काट मारल्याशिवाय अंशतः सोडविलेले असल्यास ते मोजण्यात येईल. अतिरिक्त प्रतिसादांचे मूल्यांकन केले जाणार नाही आणि त्याकडे दुर्लक्ष केले जाईल.
४. उमेदवारांनी प्रत्येक प्रश्नातील उपप्रश्नांची उत्तरे एकत्रित सोडविणे अपेक्षित आहे. जर एखाद्या प्रश्नाचा उपप्रश्न इतरत्र सोडविल्यास, (काही पृष्ठ सोडल्यानंतर किंवा दुस-या इतर प्रश्नाचा प्रयत्न केल्यानंतर) अशा प्रकरणी नंतरचे उपप्रश्न मुल्यांकनासाठी दुर्लक्षित केले जाईल.
५. प्रश्नामध्ये वेगळा निर्देश केलेला नसेल तर प्रश्नाची उत्तरे मराठीत (देवनागरी लिपिमध्ये) लिहावयाची आहेत.
६. जेथे जेथे शब्दसंख्येची मर्यादा प्रश्नामध्ये सांगितलेली असेल, तेथे तेथे तिचे पालन केलेच पाहिजे. सांगितलेल्या शब्दसंख्येपेक्षा जास्त अथवा कमी शब्दात उत्तर लिहिलेले असल्यास गुण कमी केले जातील.
७. उत्तर पुस्तिकेतील कोणतेही पृष्ठ कोरे सोडल्यास त्यावर स्पष्टपणे काट मारावी.

प्रश्नपत्रिका नमुना

प्रश्न क्रमांक	घटक	एकूण गुण
१	निबंध	१००
२	परिच्छेदांचे आकलन	६०
३	सारांश लेखन	६०
४	मराठी उताऱ्याचे इंग्रजीमध्ये भाषांतर	२०
५	इंग्रजी उताऱ्याचे मराठीमध्ये भाषांतर	२०
६	परिपाठ व शब्दसंग्रह	४०

प्रश्नपत्रिकेचा नमुना

Paper – 2 ENGLISH LANGUAGE (QUALIFYING PAPER)

Medium – English

Total Marks - 300

Type of Question Paper – Conventional/Descriptive

Duration – 3 Hours

Question Paper Specific Instructions

Please read each of the following instructions carefully before attempting questions.

1. All questions are to be attempted.
2. The number of marks carried by a question is indicated against it.
3. Wherever option has been given, only the required number of responses in the serial order attempted shall be assessed. Unless struck off, attempt of a question shall be counted even if attempted partly. Excess responses shall not be assessed and shall be ignored.
4. Candidates are expected to answer all the sub-questions of a question together. If sub-question of a question is attempted elsewhere (after leaving a few page or after attempting another question) the later sub-question shall be overlooked.
5. Answers must be written in ENGLISH only.
6. Word limit in questions, wherever specified, should be adhered to and if answered in longer or shorter than the prescribed length, marks will be deducted.
7. Any page or portion of the page left blank in the Answer Booklet must be clearly struck off.

Paper Structure

Question Number	Topic	Total Marks
1	Essay	100
2	Comprehension of given Passage.	75
3	Precis writing	75
4	Usage and Vocabulary Part I	25
5	Usage and Vocabulary Part II	25

प्रश्नपत्रिकेचा नमुना

पेपर-३ (अनिवार्य / Mandatory) निबंध / ESSAY

माध्यम — मराठी / इंग्रजी

एकूण गुण - २५०

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप - पारंपारिक/वर्णनात्मक

एकूण कालावधी - ३ तास

Question Paper Specific Instructions / प्रश्नपत्रिकेसंबंधी विशेष सूचना

Please read each of the following instructions carefully before attempting questions.

1. The question paper is divided in two sections. Both sections contain four topics each, the candidates should choose one topic from each section.
2. Essay can be attempted only in one language either in Marathi or in English as per the option given in the application form. The medium of answer should be mentioned on the answer book as claimed in the application and printed on admission card. The answers written in a medium other than the authorized one will not be assessed and no marks will be assigned to them.
3. Word Limit, as specified should be adhered to.
4. Any page or portion of the page left blank in the Answer Booklet must be clearly struck off.

प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यापूर्वी खालील सूचना काळजीपूर्वक वाचा.

१. प्रश्नपत्रिका दोन विभागात विभागलेली असून प्रत्येक भागात प्रत्येकी चार विषय आहेत. उमेदवारांनी प्रत्येक विभागातून एक विषय निवडावा.
२. ऑनलाईन अर्जात नमूद केलेल्या पर्यायानुसार मराठी किंवा इंग्रजी भाषापैकी केवळ एका भाषेत निबंध लिहिणे आवश्यक राहिल. अर्जात दावा केल्यानुसार प्रवेशपत्रात दर्शविल्यानुसार उत्तरपुस्तिकेवर उत्तराचे माध्यम नमूद करावे. अधिकृत माध्यमाव्यतिरिक्त इतर माध्यमात लिहिलेले उत्तर तपासले जाणार नाहीत व त्यांना गुण दिले जाणार नाहीत.
३. प्रश्नात दर्शविलेली शब्द मर्यादा लक्षात घ्या.
४. उत्तरपुस्तिकेतील कोणतेही पान किंवा पानाचा भाग रिकामा अथवा कोरा ठेवला असेल तर ते स्पष्टपणे रद्द करणे/ काट मारणे आवश्यक आहे.

Paper Structure / प्रश्नपत्रिका नमुना

प्रश्न क्रमांक	घटक	प्रश्नसंख्या	गुण
Section-A			
१	निबंध (Essay)	१	१२५
२			
३			
४			
Section-B			
५	निबंध (Essay)	१	१२५
६			
७			
८			

प्रश्नपत्रिकेचा नमुना

पेपर क्र. ४ ते ६ (अनिवार्य / Mandatory)
(सामान्य अध्ययन -I ते III/ General Studies-I to III)

माध्यम —मराठी / इंग्रजी

एकूण गुण - २५०

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप — पारंपारिक/वर्णनात्मक

एकूण कालावधी - ३ तास

Question Paper Specific Instructions / प्रश्नपत्रिकेसंबंधी विशेष सूचना

Please read each of the following instructions carefully before attempting questions.

1. There are Twenty Questions printed both in Marathi and in English.
2. All questions are compulsory.
3. The number of marks carried by a question/part is indicated against it.
4. All questions can be attempted only in one language either in Marathi or in English as per option given in the application form.
5. The medium of answer should be mentioned on the answer book as claimed in the application and printed on admission card. The answers written in medium other than the authorized medium will not be assessed and no marks will assigned to them.
6. Wherever option has been given only the required number of responses in the serial order attempted shall be assessed. Unless struck off, attempt of a question shall be counted even if attempted partly. Excess responses shall not be assessed and shall be ignored.
7. Candidates are expected to answer all the sub-questions of a question together. If sub-question of a question is attempted elsewhere (after leaving a few page or after attempting another question) the later sub-question shall be overlooked
8. Answers to Question Number 1 to 10 should be in 150 words, whereas answers to Questions Number 11 to 20 should be in 250 words.
9. Keep in mind the word limit indicated in the question.
10. Any page or portion of the page left blank in the Answer Booklet must be clearly struck off.
11. English version of the question shall be authentic in case of any type of ambiguity.

प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यापूर्वी खालील सूचना काळजीपूर्वक वाचा

१. मराठी आणि इंग्रजी दोन्ही भाषेत वीस प्रश्न छापलेले आहेत.
२. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
३. प्रत्येक प्रश्नांचे गुण त्याच्या समोर दर्शविण्यात आले आहेत.
४. अर्जांमध्ये दिलेल्या पर्यायानुसार सर्व प्रश्नांची उत्तरे मराठी किंवा इंग्रजी यापैकी एकाच भाषेत लिहावीत.
५. अर्जात दावा केल्यानुसार / प्रवेशपत्रात दर्शविल्यानुसार उत्तरपुस्तिकेवर उत्तराचे माध्यम नमूद करावे. अधिकृत माध्यमाव्यतिरिक्त इतर माध्यमात लिहिलेले उत्तर तपासले जाणार नाहीत व त्यांना गुण दिले जाणार नाहीत.
६. जेथे पर्याय दिलेले असतील तेथे सोडविलेल्या पर्यायांचे केवळ आवश्यक संख्येइतकेच अनुक्रमाने प्रथम प्रतिसादांचे मूल्यांकन केले जाईल. एखादे उत्तर काट मारल्याशिवाय अंशतः सोडविलेले असल्यास ते मोजण्यात येईल. अतिरिक्त प्रतिसादांचे मूल्यांकन केले जाणार नाही आणि त्याकडे दुर्लक्ष केले जाईल.
७. उमेदवारांनी प्रश्नाच्या सर्व उपप्रश्नांची एकत्रित उत्तरे सोडविणे अपेक्षित आहे.जर एखाद्या प्रश्नाचा उपप्रश्न इतरत्र सोडविल्यास, (काही पृष्ठ सोडल्यानंतर किंवा दुस-या इतर प्रश्नाचा प्रयत्न केल्यानंतर) अशा प्रकरणी नंतरचे उपप्रश्न मुल्यांकनासाठी दुर्लक्षित केले जाईल.
८. प्रश्न क्रमांक १ ते १० ची उत्तरे १५० शब्दांमध्ये असावीत, तर प्रश्न क्रमांक ११ ते २० ची उत्तरे २५० शब्दांमध्ये असावीत.
९. प्रश्नात दर्शविलेली शब्द मर्यादा लक्षात घ्या.
१०. उत्तर पुस्तिकेतील कोणतेही पान किंवा पानाचा भाग रिकामा अथवा कोरा ठेवला असेल तर ते स्पष्टपणे रद्द करणे/ काट मारणे आवश्यक आहे.
११. कोणत्याही प्रकारच्या संदेहाच्या स्थितीत, इंग्रजी भाषांतर अधिकृत समजले जाईल.

Paper Structure / प्रश्नपत्रिका नमुना

Question Number	Topic	Total Marks
1	As per syllabus	10
2		10
3		10
4		10
5		10
6		10
7		10
8		10
9		10
10		10
11		15
12		15
13		15
14		15
15		15
16		15
17		15
18		15
19		15
20		15

प्रश्नपत्रिकेचा नमुना

पेपर क्र. ७ (अनिवार्य / Mandatory) (सामान्य अध्ययन –IV/ General Studies-IV)

माध्यम – मराठी / इंग्रजी

एकूण गुण - २५०

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप – पारंपारिक/वर्णनात्मक

एकूण कालावधी - तीन तास

Question Paper Specific Instructions / प्रश्नपत्रिकेसंबंधी विशेष सूचना

Please read each of the following instructions carefully before attempting questions.

1. There are Twelve Questions divided in two sections (Section-A and Section-B) and printed both in Marathi and English.
2. All Questions are compulsory.
3. The number of marks carried by a question/part is indicated against it.
4. All questions can be attempted only in one language either in Marathi or in English as per option given in the application form.
5. The medium of answer should be mentioned on the answer book as claimed in the application and printed on admission card. The answers written in medium other than the authorized medium will not be assessed and no marks will assigned to them.
6. Wherever option has been given only the required number of responses in the serial order attempted shall be assessed. Unless struck off, attempt of a question shall be counted even if attempted partly. Excess responses shall not be assessed and shall be ignored.
7. Candidates are expected to answer all the sub-questions of a question together. If sub-question of a question is attempted elsewhere (after leaving a few page or after attempting another question) the later sub-question shall be overlooked
8. Answers to sub- questions of Question Number 1 (a) should be in 30 words each, Answers to the Question Number 1 (b), 1 (c) and sub-questions of Question Number 2 to 6 should be in 150 words, whereas answers to Questions Number 7 to 12 should be in 250 words.
9. Keep in mind the word limit indicated in the question.
10. Any page or portion of the page left blank in the Question cum Answer Booklet must be clearly struck off.
11. English version of the question shall be authentic in case of any type of ambiguity.

प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यापूर्वी खालील सूचना काळजीपूर्वक वाचा.

१. दोन भागात (विभाग-अ व विभाग-ब) विभागलेले बारा प्रश्न मराठी आणि इंग्रजी या दोन्ही भाषेत छापलेले आहेत.
२. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
३. प्रत्येक प्रश्नांचे गुण त्याच्या समोर दर्शविण्यात आले आहेत.
४. अर्जांमध्ये दिलेल्या पर्यायानुसार सर्व प्रश्नांची उत्तरे मराठी किंवा इंग्रजी यापैकी एकाच भाषेत लिहावीत.
५. अर्जात दावा केल्यानुसार / प्रवेशपत्रात दर्शविल्यानुसार उत्तरपुस्तिकेवर उत्तराचे माध्यम नमूद करावे. अधिकृत माध्यमाव्यतिरिक्त इतर माध्यमात लिहिलेले उत्तर तपासले जाणार नाही व त्यांना गुण दिले जाणार नाहीत.
६. जेथे पर्याय दिलेले असतील तेथे सोडविलेल्या पर्यायांचे केवळ आवश्यक संख्येइतकेच अनुक्रमाने प्रथम प्रतिसादांचे मूल्यांकन केले जाईल. एखादे उत्तर काट मारल्याशिवाय अंशतः सोडविलेले असल्यास ते मोजण्यात येईल. अतिरिक्त प्रतिसादांचे मूल्यांकन केले जाणार नाही आणि त्याकडे दुर्लक्ष केले जाईल.
७. उमेदवारांनी प्रश्नाच्या सर्व उपप्रश्नांची एकत्रित उत्तरे सोडविणे अपेक्षित आहे. जर एखाद्या प्रश्नाचा उपप्रश्न इतरत्र सोडविल्यास, (काही पृष्ठ सोडल्यानंतर किंवा दुस-या इतर प्रश्नाचा प्रयत्न केल्यानंतर) अशा प्रकरणी नंतरचे उपप्रश्न मुल्यांकनासाठी दुर्लक्षित केले जाईल.
८. प्रश्न क्रमांक १ (अ) च्या उपप्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी ३० शब्दांमध्ये, प्रश्न क्रमांक १ (ब), १ (क) व प्रश्न क्रमांक २ ते ६ च्या उपप्रश्नांची उत्तरे १५० शब्दांमध्ये, तर प्रश्न क्रमांक ७ ते १२ ची उत्तरे २५० शब्दांमध्ये असावीत.
९. प्रश्नात दर्शविलेली शब्द मर्यादा लक्षात घ्यावी.
१०. उत्तर पुस्तिकेतील कोणतेही पान किंवा पानाचा भाग रिकामा अथवा कोरा ठेवला असेल तर ते स्पष्टपणे रद्द करणे/ काट मारणे आवश्यक आहे.
११. कोणत्याही प्रकारच्या संदेहाच्या स्थितीत, इंग्रजी भाषांतर अधिकृत समजले जाईल.

Paper Structure / प्रश्नपत्रिका नमुना

Question Nos.	Sub-Question		Topic	Total Marks
			Section A	
1	(a)	(i)	As per Syllabus	10
		(ii)		
		(iii)		
		(iv)		
		(v)		
	(b)			10
	(c)			10
2	(a)			10
	(b)			10
3	(a)			10
	(b)			10
4	(a)			10
	(b)			10
5	(a)			10
	(b)			10
6	(a)		10	
	(b)		10	
			Section B	
7			Case Studies as per Syllabus	20
8				20
9				20
10				20
11				20
12				20

पेपर क्र. ८ व ९ करीता वैकल्पिक विषयांची प्रश्नपत्रिका नमुना

Optional Subject Question Paper Structure	
<i>Time Allowed: Three Hours</i>	<i>Maximum Marks: 250</i>
<i>Medium : Marathi / English (as provided in syllabus)</i>	<i>Type of Paper : Conventional/Descriptive</i>

Question Paper Specific Instructions

Please read each of the following instructions carefully before attempting questions:

1. There are **EIGHT** questions divided in two sections, out of which **FIVE** are to be attempted.
2. Question No. 1 & 5 are compulsory. Out of the remaining, **THREE** are to be attempted choosing at least **ONE** question from each Section.
3. The number of marks carried by a question/sub question is indicated against it.
4. The medium of answer should be mentioned on the answer book as claimed in the application and printed on admission card. The answers written in medium other than the authorized medium will not be assessed and no marks will be assigned to them.
5. Wherever option has been given, only the required number of responses in the serial order attempted shall be assessed. Unless struck off, attempt of a question shall be counted even if attempted partly. Excess responses shall not be assessed and shall be ignored.
6. Candidates are expected to answer all the sub-questions of a question together. If sub-question of a question is attempted elsewhere (after leaving a few page or after attempting another question) the later sub-question shall be overlooked.
7. Keep in mind the word limit indicated in the question if any.
8. Any page or portion of the page left blank in the Answer Booklet must be clearly struck off.
9. Unless otherwise mentioned, symbol and notation have their usual standard meanings. Assume suitable data, if necessary and indicate the same clearly.
10. Neat sketches may be drawn, wherever required.

Note - (1) Candidates will be allowed to use Outline Stencil for map based questions in Geography Optional Paper of State Services Main Examination.

(2) Candidates will be allowed to use Scientific (Non-programmable type) calculators in the conventional type of Examination in the optional subject of Electrical Engineering, Mechanical Engineering, Civil Engineering, Physics, Chemistry, Mathematics, Statistics, Commerce and Accountancy in the State Services Main Examination of Maharashtra Public Service Commission. Programmable type calculators will however not be allowed and the use of such calculators shall tantamount to resorting to unfair means by the candidates. Loaning and interchanging of calculators in the Examination Hall is not permitted.

प्रश्नपत्रिकेसंबंधी विशेष सूचना

प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यापूर्वी खालील सूचना काळजीपूर्वक वाचा

१. प्रश्नपत्रिकेत एकूण ८ प्रश्न असून दोन विभागात विभागलेले आहेत. त्यापैकी ५ प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
२. प्रश्न क्रमांक १ व प्रश्न क्रमांक ५ अनिवार्य आहेत. उर्वरित प्रश्नांपैकी ३ प्रश्न सोडविणे अनिवार्य असून त्यापैकी प्रत्येक विभागातील किमान १ प्रश्न सोडविणे आवश्यक राहिल.
३. प्रत्येक प्रश्न/उपप्रश्नांचे गुण त्याच्या समोर दर्शविण्यात आले आहेत.

४. अर्जात दावा केल्यानुसार व प्रवेशपत्रात दर्शविल्यानुसार उत्तरपुस्तीकेवर उत्तराचे माध्यम नमूद करावे. अधिकृत माध्यमाव्यतिरिक्त इतर माध्यमात लिहिलेले उत्तर तपासले जाणार नाहीत व त्यांना गुण दिले जाणार नाहीत.
५. जेथे पर्याय दिलेले असतील तेथे अनुक्रमाने प्रथम सोडविलेल्या पर्यायांचे आवश्यक संख्येइतक्याच प्रतिसादांचे केवळ मूल्यांकन केले जाईल. एखादे उत्तर काट मारल्याशिवाय अंशतः सोडविले असल्यास ते मोजण्यात येईल. अतिरिक्त प्रतिसादांचे मूल्यांकन केले जाणार नाही आणि त्याकडे दुर्लक्ष केले जाईल.
६. उमेदवारांनी प्रश्नाच्या सर्व उप प्रश्नांची एकत्रित उत्तरे सोडविणे अपेक्षित आहे. जर एखाद्या प्रश्नाचा उपप्रश्न इतरत्र सोडविल्यास, (काही पृष्ठ सोडल्यानंतर किंवा दुस-या इतर प्रश्नाचा प्रयत्न केल्यानंतर) अशा प्रकरणी नंतरचे उपप्रश्न मूल्यांकनासाठी दुर्लक्षित केले जातील.
७. प्रश्नात शब्द मर्यादा दर्शविलेली असल्यास ती लक्षात घ्या.
८. उत्तर पुस्तिकेतील कोणतेही पान किंवा पानाचा भाग रिकामा अथवा कोरा ठेवला असेल तर ते स्पष्टपणे रद्द करणे/ काट मारणे आवश्यक आहे.
९. अन्यथा नमूद केलेले नसेल तर सांकेतिक चिन्ह, मानके यांना नेहमीचा प्रमाणित अर्थ असेल. आवश्यक असल्यास योग्य विदा (Data) गृहित धरा व तसे स्पष्टपणे नमूद करा.
१०. आवश्यक असेल तेथे नकाशा/आकृतीचे रेखांकन स्पष्ट असणे आवश्यक राहिल.

टिप – (१) राज्य सेवा मुख्य परीक्षेतील भूगोल या विषयाच्या वैकल्पिक पेपरमध्ये नकाशावर आधारित प्रश्नांसाठी उमेदवारांना Outline Stencil वापरण्यास मुभा असेल.

(२) महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाच्या राज्य सेवा मुख्य परीक्षेमधील विद्युत अभियांत्रिकी, यांत्रिकी अभियांत्रिकी, स्थापत्य अभियांत्रिकी, भौतिकशास्त्र, रसायनशास्त्र, गणित, सांख्यिकी, वाणिज्य व लेखाशास्त्र या वैकल्पिक विषयांच्या पारंपरिक स्वरूपाच्या परीक्षेमध्ये उमेदवारांना सायंटिफिक (नॉन प्रोग्रॅमेबल टाइप) गणनयंत्राचा वापर करण्याची मुभा असेल. प्रोग्राम करण्यायोग्य प्रकारच्या गणनयंत्राना परवानगी दिली जाणार नाही आणि अशा गणनयंत्राचा वापर उमेदवारांद्वारे अवैध मार्गाचा अवलंब केल्याचे समजले जाईल. परीक्षा कक्षामध्ये अन्य उमेदवारांकडून गणनयंत्र मागण्यास किंवा अदलाबदल करण्यास परवानगी नाही.

Question Paper Structure for Optional Paper I and Paper II of following subjects :-

- (1) Agriculture (2) Animal Husbandry and Veterinary Science (3) Anthropology (4) Chemistry
(5) Civil Engineering (6) Economics (7) Electrical Engineering (8) Mechanical Engineering
(9) Medical Science (10) Philosophy (11) Physics (12) Political Science and International Relations
(13) Sociology (14) Statistics (15) Public Administration

and

For Optional Paper II of following subject :-

- (16) Commerce and Accountancy

Question Nos.	Sub-Question	Topic	Total Marks
SECTION - A			
Q1.	(a)	As per syllabus	10
	(b)		10
	(c)		10
	(d)		10
	(e)		10
Q2.	(a)		20
	(b)		20
	(c)		10
Q3.	(a)		20
	(b)		20
	(c)		10
Q4.	(a)		20
	(b)		20
	(c)		10
SECTION - B			
Q5.	(a)	As per syllabus	10
	(b)		10
	(c)		10
	(d)		10
	(e)		10
Q6.	(a)		20
	(b)		20
	(c)		10
Q7.	(a)		20
	(b)		20
	(c)		10
Q8.	(a)		20
	(b)		20
	(c)		10

Question Paper Structure for Optional Paper I and Paper II of following subjects :-

(1) Botany (2) Geography (3) Geology (4) History (5) Management (6) Marathi Literature
(7) Mathematics (8) Psychology (9) Zoology (10) Law

and

For Optional Paper I of following subject :-

(11) Commerce and Accountancy

Question Nos.	Sub-Question	Topic	Total Marks
SECTION - A			
Q1.	(a)	As per Syllabus	10
	(b)		10
	(c)		10
	(d)		10
	(e)		10
Q2.	(a)		20
	(b)		15
	(c)		15
Q3.	(a)		20
	(b)		15
	(c)		15
Q4.	(a)		20
	(b)		15
	(c)		15
SECTION - B			
Q5.	(a)	As per Syllabus	10
	(b)		10
	(c)		10
	(d)		10
	(e)		10
Q6.	(a)		20
	(b)		15
	(c)		15
Q7.	(a)		20
	(b)		15
	(c)		15
Q8.	(a)		20
	(b)		15
	(c)		15